

— Vista parcial de
Camprodon, Riu Ter — V. Fargnoli

>> Vista parcial de Camprodon. Riu Ter. (Font: DIPUTACIÓ DE GIRONA. INSPAÍ. VALENTÍ FARGNOLI ANNETTA.)

Una vila des del Ter

Text > **PERE BOSCH**, historiador

En un llibre publicat recentment, l'arxiver municipal de Girona Joan Boadas recupera la correspondència i els vincles professionals que es van establir entre Adolf Mas i Valentí Fargnoli. A partir d'aquesta font, sabem que el fotògraf gironí es va desplaçar fins a Camprodon a finals d'agost de 1918, fa més de cent anys, i que va aprofitar el viatge per retratar alguns paisatges i elements arquitectònics del Ripollès, com ara la torre Cavallera. És possible, doncs, que la imatge *Vista parcial de Camprodon. Riu Ter* correspongui a aquella data i a aquell viatge. En tot cas, el que és especialment rellevant és la clara intencionalitat del fotògraf a l'hora d'immortalitzar un bocí de la vida quotidiana de Camprodon, clarament marcada pel pas del riu Ter, més que no pas l'afany de retratar per a la posteritat els elements arquitectònics més remarcables de la vila.

Malgrat tot, les fotografies de Valentí Fargnoli ens conviden sempre a contrastar els canvis que s'han produït en qualsevol escenari. A la vista parcial que

va retratar es distingeix, al fons de tot, el cim de la Costinyola. Però el primer rerefons el constitueixen el puig en el qual, segons la llegenda, es van enterrar les relíquies de sant Nicolau i també les restes del castell, un recordatori dels orígens de la Vila de Baix, el futur centre civil de la població.

L'acumulació d'edificacions arrenclerades a un costat i altre del riu Ter s'ha convertit, avui dia, en un tel infranquejable, i la vista que ha pogut captar Manel Lladó ens resulta molt menys nítida i bucòlica que la de cent anys enrere. Les òptiques utilitzades per Fargnoli fan, a més a més, que la perspectiva que ens ofereix resulti molt més oberta, com un ampli ventall desplegat des del riu Ter en el qual tot sembla abastable. Malgrat tot, des de la mateixa posició en què el fotògraf gironí va instal·lar el seu trípode, encara es poden distingir alguns edificis emblemàtics que han resistit el pas dels anys, com ara la torre del rellotge, bastida a mitjan segle XVIII i que encara avui segueix marcant el pas del temps

>> Autoria: MANEL LLADÓ

als vilatans. Però els elements arquitectònics més notables són els ponts que travessen el riu Ter; uns elements que, tot sigui dit, han marcat la història de Camprodon. En la fotografia de Fargnoli, però, només apareix nítidament el d'Enllà, val a dir que amb una fesomia substancialment alterada; mentre que del pont Nou, un dels elements icònics de la vila, només s'albira la torre de defensa. Entre l'un i l'altre, la resclosa de ca l'Iglésias, que proporciona al riu una tranquil·litat fictícia.

En tot cas, sense menystenir el valor de l'escenari arquitectònic i paisatgístic, l'interès de Valentí Fargnoli se centra, sobretot, en la presència del riu Ter i el seu pes en la vida quotidiana de Camprodon. El fotògraf gironí es va situar just al davant d'un altre pont, avui desaparegut, i va optar per una imatge a peu d'aigua. I, entre els rocs modelats pel frec constant de l'aigua, va immortalitzar algunes dones en el moment de fer la bugada. La seva posició, agnollades en direcció al riu, és tot un paradigma del suplici que representava aquella activitat. Fargnoli, convertit sovint en un cronista visual de la vida quotidiana, va retratar aquella activitat en altres ocasions, com aquella en què es va desplaçar fins

a un safareig públic de Torroella de Montgrí, si bé en aquell cas l'espai i l'activitat es van convertir en simples excuses per a un retrat col·lectiu. En el cas de Camprodon, però, les dones hi apareixen de forma espontània, aparentment alienes a la presència del fotògraf.

La imatge, doncs, no és només una vista parcial del Ter. També esdevé un homenatge involuntari a aquelles dones que convertien l'espai de la bugada, fos un safareig, un rentador o la llera d'un riu, en un espai de patiment, però també de sociabilitat exclusivament femenina. Carregades de farcells plens de la roba de la setmana i amb enormes pastilles de sabó, les dones es desplaçaven centenars de metres, sovint quilòmetres. I, ja a prop de l'aigua, picaven la roba amb la picadora, refregaven colls i punys, maldaven per eliminar les taques més resistents i, finalment, l'esbandien mentre les restes de sabó s'escolaven riu avall. L'escena resulta, afortunadament, irreplicable, però a través de la càmera de Valentí Fargnoli es converteix en un recordatori permanent dels canvis que van suposar alguns progressos que estan inconscientment integrats en la nostra vida quotidiana.